

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Misiunile europene

(2022/C 301/05)

Raportor:	Markku MARKKULA (FI-PPE), președintele regiunii Helsinki
Document de referință:	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind misiunile europene COM(2021) 609 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR),

1. salută misiunile UE, ca efort coordonat al Comisiei de a pune în comun resursele necesare în ceea ce privește programele de finanțare, politicile și reglementările, precum și alte activități de mobilizare și activare a actorilor publici și privați, pentru a crea împreună un impact real și durabil care să stimuleze adoptarea de noi soluții și abordări de către societate. CoR subliniază necesitatea unei abordări favorabile incluziunii, în care misiunile UE, împreună cu politica de coeziune la nivelul UE și cu toate celelalte instrumente de finanțare ale UE să fie utilizate pentru a promova coeziunea teritorială și a atinge obiectivele de dezvoltare durabilă;
2. subliniază ⁽¹⁾ că, în lumina Conferinței privind viitorul Europei, misiunile europene, ca instrument nou și vital în abordarea provocărilor societale arzătoare, reprezintă un adevărat test al impactului și credibilității UE. Ele trebuie să se bucure de legitimitate și să fie acceptate pe scară largă. După cum a subliniat Comisia Europeană, rolul orașelor și al regiunilor, al tuturor părților interesate și cetățenilor lor, este esențial pentru atingerea obiectivelor ambițioase ale misiunilor UE;
3. reiterează declarația CoR ⁽²⁾ de sprijinire a punerii în aplicare a misiunilor UE, ca un demers curajos în direcția abordării provocărilor societale, și subliniază nevoia unui sistem eficient de guvernare pe mai multe niveluri, care să combine misiunile UE cu strategii de dezvoltare de la nivel local și regional, cu strategii de specializare inteligentă, cu măsuri de redresare în urma pandemiei de COVID și cu finanțarea inovării din fonduri structurale;
4. îndeamnă principalii factori de decizie din UE și din statele membre să reacționeze rapid și cu hotărâre la situația din Ucraina, inclusiv în momentul lansării misiunilor UE, în special al misiunii privind orașele. Criteriile de finanțare care se aplică în cazul fondurilor instrumentului NextGenerationEU și al altor surse de finanțare publică trebuie să fie orientate în mod flexibil, astfel încât o parte a activităților misiunii privind orașele să contribuie la accelerarea tranziției energetice în Europa. Aceste finanțări ar trebui să sprijine parteneriatele public-privat în materie de cercetare destinate găsirii de noi soluții pentru sistemele energetice. În special, orașele și alți actori publici, alături de întreprinderi, pot utiliza achizițiile publice inovatoare pentru a accelera utilizarea surselor regenerabile de energie și a crea soluții energetice durabile și inovatoare, în vederea înlocuirii combustibililor fosili pe care țărilor din UE îi achiziționează în prezent din Rusia;
5. salută Comunicarea privind misiunile europene ⁽³⁾ pentru că recunoaște în mod corespunzător relevanța autorităților locale și regionale în punerea în aplicare, precum și în etapele de proiectare și comunicare ale misiunilor europene;

⁽¹⁾ Sesiunea plenară a CoR din 27 ianuarie 2022 – Rezoluție pe tema Conferinței privind viitorul Europei (JO C 270, 13.7.2022, p. 1).

⁽²⁾ Sesiunea plenară a CoR din 1 și 2 decembrie 2021, Rezoluția privind programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2022 (JO C 97, 28.2.2022, p. 1).

⁽³⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind misiunile europene [COM(2021) 609 final].

6. subliniază că, având în vedere crearea în comun de cunoștințe și know-how, punerea în aplicare a misiunilor UE trebuie să se bazeze pe procesele de lucru de zi cu zi, care se axează pe elaborarea și modernizarea proceselor orașelor și regiunilor. Acest lucru va crea sinergii sistematice cu politica de coeziune a UE și cu utilizarea fondurilor structurale și a altor instrumente specifice, scoțând, de asemenea, în evidență, la nivel mondial, potențialul regiunilor și al comunităților locale și rolul municipalităților în realizarea transformărilor vizate;

Misiunile UE ca instrument nou și ambițios de abordare a marilor provocări societale

7. recunoaște că misiunile UE sunt menite să devină un instrument *nou și vital*, astfel cum a afirmat Comisia Europeană: „Misiunile UE sunt un nou mod de a aduce soluții concrete la unele dintre cele mai mari provocări cu care ne confruntăm, prin obținerea unor rezultate concrete și a unui impact concret până în 2030, plasând cercetarea și inovarea într-un nou rol, împreună cu noi forme de guvernanță și colaborare, precum și prin implicarea cetățenilor”⁽⁴⁾;

8. reamintește că fiecare misiune a UE ar trebui să definească o foaie de parcurs clară și să creeze o nouă abordare sistemică bazată pe multiguvernanță și metodologii privind experimentarea, crearea de prototipuri, monitorizarea și extinderea activităților la toate nivelurile de guvernanță. Este necesar să se acorde o atenție deosebită creării de portofolii de acțiuni, atât la nivelul UE, cât și la nivel regional/local, și diseminării eficiente a acestora în toate etapele de planificare și punere în aplicare. Pentru aceasta sunt necesare participarea și implicarea autorităților locale și regionale și a parteneriatelor în partajarea experiențelor inovatoare și eficace în materie de guvernanță;

9. subliniază necesitatea de a alocă fonduri pentru misiuni la nivel local și regional pentru a găsi în comun soluții neconvenționale în multe situații de „blocaj”, care împiedică prea des înregistrarea de progrese adecvate în obținerea de noi soluții și de impact. Acest lucru necesită noi parteneriate europene bazate pe interesele locale și regionale definite în strategiile de specializare inteligentă. Misiunile UE ar trebui să utilizeze experiențele care vor rezulta din exercițiul-pilot comun al CoR și JRC „Parteneriate pentru inovare regională”;

10. încurajează misiunile UE să sublinieze progresele în direcția umanității și a orientării către factorul uman, pentru care durabilitatea în toate dimensiunile sale – ecologică, economică, socială și culturală – este catalizatorul schimbării pentru atingerea obiectivelor ambițioase ale misiunilor UE. Calitatea vieții poate fi îmbunătățită numai prin colaborare conștientă în cadrul unor entități complexe. În acest sens, trebuie să găsim un echilibru mai bun între bunăstarea materială și cea imaterială, în Europa și la nivel mondial. Natura face posibilă viața pe această planetă. Trebuie să respectăm dependența omului de natură;

11. subliniază că misiunile UE trebuie să creeze în comun noi moduri de funcționare. Pentru dezvoltare este necesar ca toți actorii să deprindă competențe noi, integrând tehnologia și cercetarea cu o abordare centrată pe factorul uman, angajându-se în dublul proces de transformare – verde și digitală – și asigurând accesul la resursele necesare. Cerințele sunt esențiale pentru a crea ecosisteme regionale și locale funcționale în domeniul CDI care să construiască noi punți de inovare bazate pe cunoștințe, pentru a asigura legătura dintre principalii creatori de cunoștințe europeni, laboratoarele vii de la nivel regional și local și alte centre de experimentare, precum și activități demonstrative, cum ar fi centrele-far. Cu ajutorul acestora, toate orașele și regiunile pot crea procese practice de învățare și rețele între egali, utilizând proiectele și soluțiile aplicate de orașele și regiunile aflate în avangardă în practici inteligente și durabile;

12. subliniază că guvernanța locală și regională, studiile de perspectivă și creșterea investițiilor în cercetare, dezvoltare și inovare sunt pietrele de temelie ale portofoliilor misiunilor UE, constând în acțiuni organizate profesional la nivel european, național, regional și local. Coordonarea în cadrul misiunilor UE sporește colaborarea, motivația și capacitățile, cu alte cuvinte competitivitatea, prin crearea în comun de noi portofolii și acțiuni. Coordonarea implică multe etape paralele și activități de guvernanță multiplă în cadrul unor sisteme diferite. Instrumentele financiare, atât publice, cât și private, vor trebui să fie implicate în acest proces, iar sprijinul trebuie acordat în special regiunilor mai puțin dezvoltate, pentru a încuraja toate regiunile să își îmbunătățească sistemele de CDI și să contribuie la punerea în aplicare a misiunilor UE;

13. reamintește rolul său esențial, care se bazează pe experiența celor șase comisii și pe campaniile sale, de exemplu „Pactul verde la nivel local” și „Regiunile europene întreprinzătoare” (REI), în punerea în aplicare a misiunilor UE – menționând punctul natural de acces pe care îl reprezintă CoR pentru cooperarea cu sectorul public și cel privat, cu industria și serviciile, precum și cu cetățenii;

⁽⁴⁾ Agenda politică a Spațiului european de cercetare – Prezentare generală a acțiunilor pentru perioada 2022-2024, Comisia Europeană 2021.

Rolul orașelor și al regiunilor în cadrul misiunilor UE

14. subliniază, în conformitate cu Planul de acțiune comun semnat în 2020 de comisarul Mariya Gabriel și de CoR, că – împreună cu statele membre și regiunile și orașele europene – CoR este pregătit să joace un rol activ în crearea în comun a unui sistem de guvernare pe mai multe niveluri pentru a atinge obiectivele misiunilor UE. Măsurile care să garanteze dezvoltarea necesară se vor sprijini pe ecosisteme regionale de inovare bazate pe realitatea zonei, și pe strategii de specializare inteligentă (S3/S4);

15. poate influența procesele generale ale misiunilor UE, poate informa factorii de decizie și poate mobiliza regiunile și orașele să devină contribuitori activi în diferite moduri etc. Planurile misiunilor UE au o puternică dimensiune regională și locală, bazată pe realitatea zonei, iar mecanismele de punere în aplicare includ propuneri care plasează regiunile și orașele – și ecosistemele lor de cercetare, dezvoltare și inovare – în centrul lor. Astfel, CoR poate coopera intens cu toți partenerii pentru a se asigura că acest nou instrument politic ascendent creează impactul dorit;

16. este de acord să sprijine – cu participarea tuturor comisiilor CoR competente în ce privește diversele subiecte ale misiunilor – implicarea unui număr cât mai mare de orașe și regiuni, pentru a se asigura că nivelurile regional și local sprijină misiunile UE prin:

- (a) desfășurarea unor campanii de informare, dialoguri directe și a altor procese comune deschise și interactive de implicare, care să vizeze diferite grupuri, inclusiv pe cei sub 18 ani;
- (b) implicarea comunităților din avangardă în procesul de experimentare a soluțiilor inovatoare în practicile din viața lor reală;
- (c) încurajarea comunităților exemplare să contribuie la procese de implementare la scară largă a soluțiilor inovatoare și la extinderea celor mai bune soluții pentru aplicarea lor la nivel european;
- (d) garanția că diversitatea europeană a regiunilor cu comunitățile lor diverse de părți interesate și cetățeni se regăsește în mare măsură în activitățile de punere în aplicare a misiunii;

17. invită statele membre să sprijine punerea în aplicare a misiunilor UE, prin crearea de sinergii cu programele naționale și regionale și prin facilitarea accesului la finanțare europeană și națională;

18. solicită garanții că toate zonele și regiunile urbane și rurale (indiferent dacă au performanțe înalte, medii sau reduse) dispun de suficiente capacități și posibilități de a inova în comunitățile lor și că sunt sprijinite prin procese de învățare relevante care le permit inclusiv să funcționeze ca platforme pentru furnizorii de servicii cu mai mulți actori care sprijină alte entități, inclusiv toate grupurile de actori. Procesele locale/regionale de creare de valoare trebuie să fie organizate la nivelul lanțurilor valorice colaborative eficiente și al fluxurilor valorice care dezvoltă în continuare ecosistemele;

19. subliniază că obiectivele ambițioase necesită, ca o condiție prealabilă esențială, ca factorii de decizie, funcționarii publici și profesioniștii din domeniul inovării să dobândească competențe pentru a acționa ca agenți ai schimbării în dobândirea de noi cunoștințe și capacități. Cele trei procese esențiale sunt:

- (a) procesele operaționale de învățare ale orașelor și regiunilor, punându-se accentul pe integrarea activităților legate de misiuni în activitățile locale, pentru ca ele să facă parte din procesul decizional strategic și operațional obișnuit;
- (b) motivarea și sprijinirea întreprinderilor, a institutelor de cercetare, a universităților, institutelor profesionale și a ecosistemelor lor bazate pe realitatea zonei, stimulându-le să contribuie la crearea în comun a soluțiilor inovatoare de primă linie; precum și
- (c) utilizarea unor metode noi și incluzive în inovare.

Mijloacele din cadrul acestor procese ar trebui să cuprindă parteneriate la scară largă, achiziții publice inovatoare, prototipuri dezvoltate rapid și experimentarea de noi soluții;

20. reamintește că sunt disponibile procese cu eficiență dovedită, dar acestea necesită angajamentul fiecărui oraș și fiecărei regiuni și o cooperare specifică organizată de echipele misiunilor UE. Alocarea de fonduri pentru parteneriate la nivel european va stimula apariția acestor factori critici în numeroase orașe și regiuni europene. Mai multe instrumente existente ale UE (Centrul Comun de Cercetare, Interreg, inițiativele de programare în comun, Institutul European de Inovare și Tehnologie și comunitățile sale de cunoaștere și inovare) pot avea un rol esențial în acest sens;

21. subliniază necesitatea de a revizui toate instrumentele financiare ale UE pentru a sprijini activitățile misiunilor, în special la nivel local și regional. Fondurile Orizont nu sunt ușor accesibile pentru regiuni și orașe și nu sunt încă aliniate suficient la noile obiective strategice ale misiunilor UE. Multe regiuni se confruntă cu dificultăți considerabile în ceea ce privește accesul la finanțare prin intermediul mai multor cereri de propuneri, al unor criterii foarte specializate și al unor sisteme complexe. De exemplu, numeroase regiuni se confruntă cu probleme în ceea ce privește finanțarea perfecționării forței lor de muncă în vederea accelerării tranziției verzi, esențială în cadrul misiunilor UE. Acest lucru va necesita o revizuire pentru a simplifica accesul la fondurile UE;

Orientări pentru o punere în aplicare cu o mai mare influență a misiunilor UE

22. subliniază necesitatea de a contribui la crearea de parteneriate dinamice care trebuie să ia forma unor angajamente reciproce parțial formalizate, dar totodată flexibile, pentru contractele de parteneriat între misiunile UE și orașele și regiunile cu rol de exemplu pentru a spori impactul la nivel european al misiunilor importante și al activității diseminate de cei cu rol de exemplu;

23. sprijină utilizarea flexibilă și subliniază dezvoltarea conceptuală activă a contractelor urbane și regionale care sunt propuse în planurile de punere în aplicare a misiunilor UE;

24. propune crearea unei etichete „Misiune a UE” aplicată orașelor și regiunilor care își vor asuma responsabilitatea de a fi exemple și susținătoare ale tranziției verzi și digitale europene prin atingerea obiectivelor misiunii UE și diseminarea rezultatelor soluțiilor lor inovatoare, și îndeamnă la desprinderea de învățăminte din practicile deja existente, cum ar fi Convenția primarilor;

25. propune diferite moduri de utilizare a etichetei „Misiune a UE” pentru a câștiga sinergie cu alte inițiative relevante ale UE și cu alte inițiative conexe, precum și cu utilizarea instrumentelor de finanțare, cum ar fi Fondul InvestEU, Mecanismul de redresare și reziliență, investițiile interregionale pentru inovare I3, Interreg Europa, Mecanismul pentru interconectarea Europei, Europa digitală, EU4Health, BEI și EIT. CoR propune crearea unui sistem la nivel european prin care atât UE, cât și statele membre să utilizeze eticheta „Misiune a UE” pentru a simplifica procesele de depunere a cererilor. Eticheta ar trebui să ajute la accesarea fondurilor UE și a celor naționale pentru a sprijini activități la nivel local și regional, în vederea atingerii obiectivelor ambițioase ale misiunii UE și, în același timp, a îmbunătățirii procedurilor locale și regionale;

26. subliniază că, la nivel local și regional, centrele SEC pot fi unul dintre cele mai eficiente instrumente pentru alinierea strategiilor regionale de cercetare și inovare, inclusiv a strategiilor de specializare inteligentă (S3/S4), la strategiile naționale și europene, SEC, Orizont Europa și misiunile UE. Astfel, centrele SEC pot contribui la apariția unor proiecte de structurare care să susțină în special misiunile UE și să mobilizeze diferitele surse de finanțare din jurul acestora, astfel încât ar fi util să se coreleze, ori de câte ori este posibil, marca misiunilor UE cu centrele SEC;

27. reamintește necesitatea de a crea și utiliza proceduri eficiente de gestionare a cunoștințelor pentru a pune în aplicare misiunile UE, prin aplicarea celor mai bune cunoștințe la nivel mondial și regional, luând în considerare criteriile etice din noua strategie a Comisiei referitoare la internaționalizarea cercetării și inovării. Pentru a adopta și a extinde rezultatele, Orizont Europa și alte instrumente trebuie să fie mai dinamice pentru experimentarea și crearea de prototipuri în contexte reale;

28. subliniază că misiunile UE ar trebui puse în aplicare printr-un proces deschis și participativ, care să implice toate părțile interesate la nivel local, regional, european și mondial⁽⁵⁾. Mai ales implicarea regiunilor, a localităților și a cetățenilor va fi esențială pentru punerea în aplicare cu succes a misiunilor UE. În acest sens, trebuie să se garanteze un dialog direct între părțile interesate respective în cadrul fiecăreia dintre misiuni. CoR este gata să fie un aliat puternic al misiunilor UE;

29. subliniază că experimentele și demonstrațiile legate de misiunile UE ar trebui să se concentreze pe activități de orchestrare care să extindă și mai mult frontierele științei, prin cunoașterea tehnologiilor profunde (*deep tech*), și care să combine inovațiile digitale, fizice, de mediu și biologice, precum și pentru a reanaliza și a disemina periodic rezultatele la cel mai înalt nivel. Strategiile de specializare inteligentă, dat fiind că reprezintă concepte de colaborare regională cu industria și domeniul cercetării, ar trebui să aibă un rol important în cadrul misiunilor UE;

⁽⁵⁾ Avizul CoR pe tema „Orizont Europa: al nouălea program-cadru pentru cercetare și inovare” (COR-2018-03891) (JO C 461, 21.12.2018, p. 79).

Prospectivă și inovații societale esențiale pentru misiunile UE și create de acestea

30. reafirmă că provocările sunt complexe și că există doar o parte din cunoștințele științifice și tehnologice necesare. Atingerea obiectivelor este posibilă prin activități prospective ample, sporirea investițiilor în cercetare și dezvoltare, crearea de prototipuri în lumea reală, prin experimentare și extinderea utilizării rezultatelor;

31. recunoaște potențialul semnificativ al cercetării pentru toate tipurile de inovații și pentru abordarea marilor provocări societale. Se așteaptă, în acest sens, ca procesul decizional politic, în general, să se bazeze mai mult pe dovezi, să sprijine cercetarea și să fie precis orientat către crearea unor condiții favorabile inovațiilor societale, punându-le în aplicare suficient de rapid în practica și în procesele din viața reală;

32. reamintește că obiectivele ambițioase ale misiunilor UE pot fi atinse numai prin sprijinirea unor procese de învățare eficace pentru liderii politici regionali și de organizații, pentru manageri, experți și cetățeni. Conceptele axate pe orașe/regiuni europene trebuie adaptate la situația zonelor respective printr-o dezvoltare profesională sistemică, bazată pe învățarea practică la nivel local destinată tuturor;

33. subliniază că misiunile UE ar trebui să se concentreze pe utilizarea potențialului activelor necorporale și al capitalului intelectual. Integrarea acestor cunoștințe în procesul decizional politic, în special pentru a crea orașe inteligente și centrate pe factorul uman, în care accentul este pus pe sustenabilitate, poate avea un rol esențial în catalizarea investițiilor în capitalul uman, capitalul structural, capitalul relațional și cercetare, dezvoltare și inovare, în general;

34. subliniază importanța trecerii la acțiune, pe baza principalelor declarații din politica europeană în domeniul cercetării și dezvoltării și din politica europeană privind tehnologia, astfel cum sunt definite în raportul de analiză prospectivă strategică a UE pentru 2021 ⁽⁶⁾, în special:

- (a) Deceniile următoare vor fi marcate de o redistribuire din ce în ce mai mare a puterii globale, centrul său de gravitație geoeconomic mutându-se spre est.
- (b) UE este în competiție mondială pentru a beneficia de avantajul primului venit în materie de standardizare.
- (c) UE trebuie să se poziționeze mai ferm în ce privește dezvoltarea și producția de tehnologii favorabile incluziunii de nouă generație.
- (d) Dincolo de tehnologiile specifice, hiperconectivitatea impulsionează transformarea.
- (e) Materiile prime critice sunt esențiale pentru dubla tranziție a UE.
- (f) Suveranitatea digitală a UE va depinde de capacitatea de a stoca, a extrage și a prelucra date, îndeplinind, în același timp, cerințele în materie de încredere, securitate și drepturi fundamentale.
- (g) Stimularea autonomiei strategice europene.
- (h) O combinație inteligentă de politici de cercetare, industriale și comerciale cu parteneriate internaționale ar putea asigura o aprovizionare sustenabilă și diversificată;

35. subliniază că, în trecerea la acțiune, dezvoltarea tehnologică ar trebui, mai mult decât până în prezent, să fie aliniată la evoluțiile socioeconomice și să aibă loc într-un context real, asigurând astfel adoptarea și extinderea rapidă a rezultatelor;

36. propune intensificarea colaborării interinstituționale a UE în materie de prospectivă, cu roluri speciale pentru JRC, serviciile de cercetare ale Parlamentului European și CoR. CoR propune să se ia în considerare, la nivel național, regional și local, organizarea unor activități științifice participative ale cetățenilor pentru tineri, în general și mai ales pentru studenți și pentru elevii din ciclul secundar, pentru antreprenori, precum și pentru luarea de decizii politice, prin înființarea de comitete pentru viitor care să se concentreze pe prospectivă și pe evaluarea tehnologiei;

⁽⁶⁾ Raport pe 2021 de analiză prospectivă strategică [COM(2021) 750 final].

O nouă abordare a misiunilor UE în ce privește politica în materie de tehnologie și cercetare și dezvoltare

37. subliniază că transformarea societală și comportamentală care sprijină obiectivele misiunii UE trebuie să fie favorabilă incluziunii și pozitivă prin aplicarea pe scară largă a creării de prototipuri și experimentare ca abordare metodologică;

38. reamintește că nucleul misiunilor UE este cercetarea și inovarea. Provocările societale complexe pot fi abordate numai prin sporirea investițiilor în CDI. Atât studiile SEC, cât și cele industriale arată clar ⁽⁷⁾ că UE se află în urmă față de principalii săi concurenți la nivel mondial în ce privește intensitatea cercetării și dezvoltării, în special în sectoarele de înaltă tehnologie, și în ce privește dezvoltarea IMM-urilor inovatoare, ceea ce are efecte negative asupra productivității, a creării de locuri de muncă și a competitivității;

39. este de acord cu obiectivele SEC ⁽⁸⁾ de a stimula redresarea Europei și de a sprijini tranziția sa verde, digitală și socială, prin sprijinirea competitivității bazate pe inovare și promovarea suveranității tehnologice în domenii cheie strategice (de exemplu, inteligență artificială, robotică, securitate cibernetică, ecologia datelor, microelectronică, informatică cuantică, 5G, baterii de nouă generație, energie din surse regenerabile, tehnologii pe bază de hidrogen, medii construite cu emisii zero, mobilitate inteligentă etc.), în conformitate cu modelul autonomiei strategice deschise;

40. solicită politici de neutralitate a emisiilor de dioxid de carbon bazate pe cerere, care să includă amprente de carbon (*footprints*) și acțiuni de reducere a lor (*handprints*) drept criterii pentru achiziții publice sustenabile. Pe lângă amprenta de carbon (*footprint*), CoR subliniază importanța acțiunii de reducere a sa (*handprint*), o nouă abordare pentru crearea și calcularea impactului climatic, arătând impactul pozitiv pe care îl au produsele și serviciile ecologice ⁽⁹⁾;

41. sprijină măsurile industriale de CDI privind amprenta carbonului în crearea de noi produse, sisteme și alte soluții inovatoare extinse, care joacă un rol esențial în atingerea obiectivelor climatice și subliniază că, fără o accelerare semnificativă a inovării în domeniul energiei curate, obiectivele privind un nivel net al emisiilor egal cu zero nu vor fi realizabile;

42. reiterează necesitatea unor noi tehnologii. Raportul Agenției Internaționale a Energiei (AIE) ⁽¹⁰⁾ prezintă dovezi analitice care arată că 25 % din reducerea emisiilor de carbon necesară pentru a plasa clima Pământului pe o traiectorie sustenabilă vor proveni din tehnologii mature. Pentru comparație, 41 % din tehnologiile necesare vor proveni din noi tehnologii aflate în faza inițială de adoptare, iar 34 % vor proveni din tehnologie aflată în etapa demonstrativă, de prototip sau care nu a fost încă concepută;

43. subliniază importanța și complexitatea măsurării emisiilor de gaze cu efect de seră (GES). Metoda de bază de măsurare a emisiilor de GES utilizează domeniile de aplicare 1 și 2. Dacă este utilizat și domeniul de aplicare 3, pot fi atinse obiectivele nete egale cu zero și negative. Domeniul de aplicare 3 cuprinde toate celelalte emisii indirecte care apar de-a lungul întregului lanț valoric;

44. subliniază rolul misiunilor UE în centrul priorităților UE privind realizarea tranziției verzi și celei digitale. Comisia Europeană a lansat faza-pilot a inițiativei privind centrele SEC pentru a facilita colaborarea regională în domeniul CDI și schimbul de bune practici, stimulând maximizarea valorii producției, circulației și utilizării cunoștințelor. CoR încurajează misiunile UE să analizeze posibilitatea utilizării centrelor SEC ca instrument de conectare a ecosistemelor locale și regionale de cercetare și inovare și să colaboreze activ cu factorii de decizie de la nivel local și regional în pilotarea centrelor SEC, pentru a dezvolta o cooperare concretă;

45. subliniază că sistemul centrelor SEC încearcă să completeze elementele lipsă din cadrul SEC și al spațiului european al educației, pentru a crea societăți europene puternice bazate pe cunoaștere în întreaga Europă și pentru a accelera trecerea societăților la o creștere verde, durabilă și digitală. În mod ideal, rețeaua de centre SEC garantează că ecosistemele locale și regionale de CDI devin o parte integrantă a ecosistemului de cercetare, dezvoltare și inovare la nivel european;

⁽⁷⁾ Un nou SEC pentru cercetare și inovare [COM(2020) 628 final].

⁽⁸⁾ Un nou SEC pentru cercetare și inovare [COM(2020) 628 final].

⁽⁹⁾ Sesiunea plenară, 1 iulie 2021, Avizul pe tema „Construirea unei Europe reziliente la schimbările climatice – Noua strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice” (JO C 440, 29.10.2021, p. 42).

⁽¹⁰⁾ AIE, Perspective tehnologice energetice 2020.

46. sprijină facilitarea contribuțiilor locale active la punerea în aplicare integrată a centrelor SEC, a altor activități experimentale ale ecosistemelor regionale și a misiunilor UE prin experimentare, crearea rapidă de prototipuri, testare, demonstrare și intensificarea eficacității cercetării și inovării în orașe și regiuni;

47. recunoaște că orchestrarea diverselor perspective, idei și instruiri regionale și locale este esențială pentru crearea unei abordări paneuropene a acțiunilor inovatoare. Schimbul de cunoștințe între orașe și regiuni, precum și între cele cinci misiuni ale UE, este esențial. CoR recomandă crearea timpurie a unei rețele de învățare în comun prin intermediul căreia informațiile esențiale privind atât procesul, cât și conținutul să poată fi partajate și adaptate – aduse la nivelul altor orașe/regiuni și extinse la alte misiuni ale UE și la Europa în ansamblu;

48. solicită ca concluziile Consiliului privind misiunile UE să fie publicate în timpul Președinției franceze, pentru a oferi, de asemenea, o oportunitate de a consolida conceptul de centre SEC, pe care misiunile trebuie să se bazeze pentru a se implanta cu succes la nivel local și regional. Aceste concluzii ar trebui să sublinieze inclusiv importanța infrastructurii de cercetare, care este puternic sprijinită de orașe și regiuni și care este esențială pentru desfășurarea misiunilor UE;

49. afirmă că, deși punerea în aplicare a misiunilor deja decise reprezintă o prioritate, reflecția trebuie să continue fără întrerupere în perspectiva creării de noi misiuni atunci când apar noi provocări colective majore. În urma creării Autorității Europene pentru Pregătire și Răspuns în caz de Urgență Sanitară (HERA), ar trebui să se reflecteze asupra înființării unei noi misiuni axate pe chestiunea crucială a îmbunătățirii nivelului de pregătire a societăților europene și a capacității acestora de a gestiona amenințările și crizele sanitare, având în vedere natura sistemică, transversală și multipartită a acestei provocări;

Experiențele CoR: Sinergia dintre misiunile UE și principalele instrumente de politică

50. solicită insistent ca misiunile UE să se bazeze pe experiența și cunoștințele inițiativelor și programelor UE existente, pentru a funcționa în sinergie. Schimbarea sistemică necesită crearea în comun a unor ecosisteme transformaționale bazate pe învățare și cercetare-dezvoltare-inovare, cu o sinergie științifică și operațională interdisciplinară în toată Europa și care să acopere toate cele cinci misiuni ale UE;

51. reamintește necesitatea încurajării ideii de a colabora în mod deschis și de a intensifica colaborarea locală și parteneriatele europene pentru a concepe noul viitor sustenabil, centrat pe factorul uman pentru Europa. Capacitățile potențiale depind în mare măsură de nivelul local și regional, în toate părțile Europei. Rapiditatea este esențială. Marile provocări societale vor trebui abordate în următorii ani, iar cunoștințele și învățarea sunt fundamentale;

52. propune să se acorde o atenție deosebită etapelor de punere în aplicare a misiunilor UE de către orașe și regiuni, cu rolul de sprijin al CoR, inclusiv guvernantei pe mai multe niveluri, finanțării și executării cu succes a obiectivelor ambițioase prin integrarea lor efectivă în politicile de cercetare și inovare ale UE, în special în strategiile de specializare inteligentă (S3/S4), centrele SEC, noul Bauhaus european și alte inițiative, programe și instrumente foarte relevante finanțate de politicile pe mai multe niveluri ale UE;

53. se angajează să organizeze activități de învățare în colaborare cu JRC pentru a sprijini activitățile misiunilor UE din cadrul capitolului „Știință urbană” și „Știință regională”, stimulând activitățile cu impact pe scară largă și împărțind rezultatele misiunilor UE. Măsurile pe termen scurt nu reprezintă un răspuns adecvat pentru a aborda aspectele cu adevărat necesare. O activitate utilă este sprijinirea creării unei rețele de centre regionale pentru viitor pentru a stimula creativitatea și spiritul antreprenorial și pentru a le corela cu noul Bauhaus, cu activitatea ONU privind ODD și cu laboratoarele „Futures Literacy” ale UNESCO, pentru a asigura sustenabilitatea atât pe termen scurt, cât și pe termen lung a inițiativelor întreprinse;

54. încurajează aprofundarea colaborării cu rețelele europene care sunt active în consolidarea cercetării, dezvoltării și inovării în abordarea provocărilor societale, cum ar fi EUA, EARTO și ERRIN. În plus, fiecare misiune a UE ar trebui să colaboreze în mod eficace cu rețelele sale tematice specifice, cum ar fi CLRE, Eurocities și CRMP. CoR colaborează intens cu toate aceste rețele ale părților interesate pentru a se asigura că misiunile UE ca instrument politic nou, ascendent, creează impactul dorit;

55. subliniază că este important să se consolideze capacitățile regiunilor și orașelor, pentru a solicita finanțare din partea misiunilor UE, și să se utilizeze experiențele inițiativelor *pe scară largă* finanțate de UE, cum ar fi Rețeaua europeană a laboratoarelor vii (ENoLL), inițiativa Vanguard, Digitalizarea orașelor, Orașe inteligente, deschise și agile, Inițiativa privind știința urbană și Living-in.EU (modul european de transformare digitală în orașe și comunități). Aceste măsuri vor spori reziliența, capacitatea de răspuns și participarea activă a orașelor și regiunilor în cadrul reformelor europene și vor consolida incluziunea cetățenilor din întreaga UE. Aceste măsuri au un efect multiplicator al impactului inițiativelor UE și asigură o distribuție mai largă și mai echitabilă a resurselor, astfel încât condițiile să fie, peste tot, mai favorabile colectării de fonduri din surse UE și non-UE și poziționării în avangarda tendinței de dezvoltare;

Recomandări specifice misiunii

56. subliniază importanța cooperării între misiuni la toate nivelurile de guvernare. CoR subliniază că misiunile UE pun împreună un accent clar pe conceperea unui viitor durabil și inteligent. Acest lucru se poate manifesta prin abordarea creării în comun și a soluțiilor bazate pe cercetare-dezvoltare-inovare:

- adaptarea la schimbările climatice: gestionarea inundațiilor, a incendiilor forestiere și a altor dezastre, soluții bazate pe natură, rezistența la schimbările climatice a infrastructurii critice, sisteme de supraveghere și avertizare cu privire la efectele lor asupra sănătății populației;
- cancerul: sănătatea în general, creșterea previzibilității și prevenirea bolilor prin obiceiuri de viață sănătoase;
- oceanele și apele: protejarea și refacerea ecosistemelor acvatice, reducerea poluării și realizarea neutralității climatice a economiei albastre;
- orașe neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei: realizarea unor progrese în domeniul mediului, în infrastructură și în soluțiile industriale care contribuie la neutralitatea emisiilor de dioxid de carbon în orașe;
- solul: prevenirea poluării legate de utilizarea terenurilor și protejarea, în toate circumstanțele, a apelor subterane proaspete și sănătoase;

57. propune următoarele activități specifice pentru a spori impactul misiunilor UE:

(a) Adaptarea la schimbările climatice

CoR subliniază că misiunea privind adaptarea la schimbări climatice ar trebui să aibă un rol general esențial, în special în ceea ce privește previziunile și motivarea tuturor actorilor din Europa pentru a contribui în mod activ la misiunile UE. Această misiune ar trebui să se concentreze asupra sensibilizării sociale și societale și să ducă la un angajament general de a crea soluții sistematice la scară largă. În special, ea trebuie să abordeze provocările transformării ecologice a industriei, a locuințelor și a mobilității. Pierderile cauzate de schimbările climatice sunt deja de 12 miliarde EUR pe an în medie; UE ar trebui să efectueze analize macrobugetare cu privire la climă, pentru a fundamenta accelerarea măsurilor de adaptare, în paralel cu atenuarea. Abordarea privind protejarea cetățenilor împotriva schimbărilor climatice trebuie să includă, de asemenea, aspecte sociale și provocări legate de coeziune.

(b) Cancerul

CoR subliniază importanța cercetării de vârf la nivel mondial și încurajează cercetătorii și inovatorii să intensifice colaborarea europeană și transsectorială între părțile interesate pentru succesul acestei misiuni. CoR subliniază importanța extinderii vaccinării împotriva papilomavirusului uman și importanța băncilor biologice, precum și a accesului la cele mai inovatoare terapii, precum și importanța diseminării celor mai bune practici în țări și regiuni. Una din principalele provocări constă în disparitățile dintre țările UE și între regiunile aceleiași țări în accesul la tratamentul cancerului și în calitatea vieții pacienților. Prin urmare, îmbunătățirea accesului la screening timpuriu, la noi instrumente de diagnosticare și la tratamente inovatoare împotriva cancerului în țările și regiunile europene este vitală și necesită investiții în infrastructură, echipamente, transformarea digitală a asistenței medicale și a forței de muncă din domeniul sănătății, precum și noi modele de îngrijire. O altă provocare o reprezintă accesul la tratamente și produse medicale la prețuri accesibile, la fel ca și calitatea sprijinului individualizat acordat pacienților și inovarea socială în sprijinul îngrijitorilor.

(c) Refacerea oceanelor și a apelor noastre până în 2030

CoR subliniază că refacerea sănătății oceanelor și a apelor și asigurarea apei dulci sunt chestiuni cruciale pentru viitorul lumii, pe termen scurt și lung. Problemele legate de poluare pot fi rezolvate numai prin sublinierea dimensiunii internaționale, luând în considerare bazinele maritime în ansamblul lor, ca în cazul Mării Mediterane, al Oceanului Atlantic,

al Mării Baltice, al Mării Negre și al bazinului Dunării, și intensificând colaborarea dintre regiuni. Este necesar să se acorde atenție deosebită regiunii arctice. CoR solicită ca oceanele și apele să devină o nouă ambiție comună plasată în centrul proiectului de relansare european; subliniază că accentul specific pus pe cercetare și tehnologiile apei curate și pe o alimentare mai eficientă este vital pentru misiune, precum și pentru economia albastră a oceanelor, cu acordarea unei atenții deosebite antreprenoriatului, turismului sustenabil, decarbonizării transportului maritim și energiei marine din surse regenerabile. Acestea vor crea noi oportunități ample de colaborare transfrontalieră și neconvențională. CoR subliniază necesitatea de a mobiliza orașele și regiunile pentru a construi rețele europene care să reunească ecosisteme locale de inovare maritimă în jurul unor lanțuri valorice și să creeze inovații în industriile maritime.

(d) Orașe inteligente și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei

CoR subliniază că Europa are nevoie de orașe de avangardă active pentru a crea în comun noi soluții de urgență și pentru a împărtăși rezultatele experiențelor lor cu ceilalți – toate orașele și regiunile din Europa trebuie să fie implicate și sprijinite. Orașele „din avanposturi” ar trebui să fie utilizate ca centre de inovare, creând în comun soluții reproductibile și direct aplicabile care să fie extinse la toate celelalte orașe europene în tranziția lor către neutralitatea climatică până în 2050. Orașele care au candidat, dar nu au fost selectate, ar trebui reunite într-un grup extins de către Comisia Europeană, astfel încât să poată utiliza în multiple moduri progresele și rezultatele orașelor „din avanposturi”, inclusiv să aplice direct unele soluții reproductibile. Programele și proiectele de succes deja existente sau alte „inițiative ecologice” conexe sunt enumerate în anexa la planul de punere în aplicare al prezentei misiuni. Lecțiile învățate ar trebui să servească drept bază pentru elaborarea unor foi de parcurs pe mai multe niveluri în vederea atingerii neutralității climatice a orașelor. Ar trebui implicate comunități de transformare cu mai mulți actori, cu instrumente comune, astfel încât comunitățile să nu funcționeze pe cont propriu. CoR subliniază că pregătirea de către orașele participante a contractelor pentru orașe în domeniul climei este un proces bazat pe cerere, care ar trebui să permită soluții locale, dar necesită un sprijin puternic din partea nivelurilor național și regional.

(e) Un pact al solului pentru Europa

CoR subliniază necesitatea gândirii sistemice și a gestionării instrumentale a transformărilor, inclusiv cercetarea-dezvoltarea-inovarea și învățarea, pentru a atinge obiectivele misiunii pentru protecția solului, care acoperă toate tipurile de utilizare a terenurilor, precum și de a explora noi căi pentru o transformare mai ambițioasă a politicii agricole comune a UE. Pentru a spori sechestrarea carbonului în solurile agricole și forestiere, reprojectarea sistemelor de producție agricolă și crearea de grupuri transnaționale de laboratoare vii sunt esențiale pentru succesul misiunii. Sprijinirea biodiversității și preferința cetățenilor pentru bioproduse forestiere, pentru alimente durabile și de origine locală sunt acțiuni necesare în mediul rural și urban. Un alt aspect esențial este modul în care activitățile forestiere pot deveni atractive și sustenabile din punct de vedere economic, fără a-și pierde rentabilitatea, pentru a sprijini obiectivele misiunii pentru protecția solului;

Rolul CoR în sprijinirea unei transformări europene și mondiale

58. subliniază că oamenii trăiesc și muncesc în orașe și regiuni și că toate activitățile misiunilor UE ar trebui să se axeze pe oameni: de la întreprinderi, mediul academic și părțile interesate guvernamentale la cetățeni de toate vârstele și din toate mediile. CoR, JRC și alți actori relevanți cunosc diverse tehnologii eficiente și dovedite pentru participarea cetățenilor, de la descoperirile antreprenoriale la taberele de inovare societală care urmează să fie utilizate pentru a asigura implicarea cetățenilor;

59. este pregătit să obțină rezultate în ceea ce privește stabilirea de contacte cu comunitățile locale pentru a crește gradul de sensibilizare cu privire la misiunile UE ca atare și pentru a le ajuta să colaboreze cu cetățenii și întreprinderile din Europa;

60. subliniază că misiunile UE vor avea succes numai dacă se va elimina decalajul în materie de cunoștințe și inovare din Europa și se va evidenția decalajul în materie de inovare dintre Europa și SUA. Trebuie să se pună accentul pe măsuri reale ambițioase, concrete și favorabile incluziunii, care să utilizeze rezultatele cercetării, dezvoltării și inovării;

61. subliniază că noile evoluții în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării reprezintă o premisă a succesului misiunilor UE. Aceasta presupune noi soluții ample pentru asigurarea complementarității și promovarea sinergiilor cu programele-cadru de cercetare și inovare ale Uniunii și cu alte programe și fonduri globale și ale Uniunii. O nouă etapă constă în experimentarea sistemului centrelor SEC, care ar trebui să promoveze utilizarea tuturor inițiativelor relevante ale UE în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării ca parte esențială a procesului de elaborare a politicilor regionale;

62. subliniază că punerea în aplicare a misiunilor UE va promova rolul de vector activ al nivel local și regional în UE, dar și la nivel mondial. În ceea ce privește consolidarea rolului orașelor și regiunilor în cadrul Convenției primarilor și al altor rețele globale, CoR ar trebui să creeze sinergii între misiunile UE, pe de o parte, și activitățile ONU privind ODD și campaniile „Obiectivul zero” și „Lupta pentru reziliență”, pe de altă parte. Consolidarea rolului de vector activ la nivel mondial al orașelor și regiunilor din UE poate sprijini, de asemenea, eforturile CoR de recunoaștere oficială a guvernelor subnaționale în cadrul CCONUSC și de pregătirea COP27;

Sinteza factorilor esențiali de succes

63. reamintește că Europa trebuie să își consolideze competitivitatea la nivel mondial pe baza cunoștințelor, a parteneriatelor la nivel european, a capacităților și a talentelor pentru progresul viitor – o abordare favorabilă incluziunii, care să îi implice pe toți. Europa are ocazia de a-și asuma rolul de lider mondial în punerea în aplicare a politicilor colaborative pentru realizarea ODD și combaterea schimbărilor climatice;

64. subliniază că măsurile luate cu privire la situații reale sunt elemente-cheie ale misiunilor UE. Cercetarea este esențială pentru crearea de noi soluții și pentru stabilirea celor mai bune căi de urmat – aplicațiile adecvate sunt esențiale pentru obținerea de rezultate. Misiunile UE vor avea succes dacă se vor desfășura într-un ecosistem local favorabil. Nu este vorba doar de tehnologie și cercetare; este vorba, mai ales, despre o abordare centrată pe factorul uman, care să consolideze competențele, să abordeze riscurile locale și să acceseze cele mai bune resurse la nivel european. Aspectele umane în inovare sunt esențiale pentru a crea în comun soluții durabile;

65. afirmă că misiunile UE sunt esențiale pentru sprijinirea transformării Europei într-un continent mai ecologic, mai sănătos, mai incluziv și mai rezilient. Pentru a atinge obiectivele ambițioase, fiecare misiune a UE trebuie să funcționeze ca un portofoliu amplu de acțiuni. Aceste portofolii europene trebuie să fie formate pe baza unor portofolii cuprinzătoare de acțiuni, orchestrate la nivel regional și local, inclusiv proiecte de cercetare integrată, măsuri politice și legislative și activități de punere în aplicare la nivel local;

66. subliniază necesitatea de a cofinanța și de a sprijini activitatea de zi cu zi a orașelor și regiunilor în crearea de valoare și învățarea comparativă, pentru a extinde cele mai bune procese și acțiuni pentru bunăstarea de zi cu zi a cetățenilor. Rolul comunităților cu rol demonstrativ este de a acționa ca pionieri, dezvoltatori și testatori în prima linie ai schimbărilor sistemice, în beneficiul tuturor celorlalți;

67. este pregătit să coopereze cu misiunile UE pentru a face atractive procesele de evaluare comparativă și de învățare comparativă între orașele/regiunile demonstrative și celelalte. Instrumentele de finanțare trebuie să fie flexibile și inovatoare și să încurajeze interesele reale ale orașelor/regiunilor;

68. subliniază că principalele întrebări sunt: în ce mod învață orașele și regiunile să organizeze activitățile necesare? și cum atrag activitățile respective investiții private industriale și de alte feluri. În mod ideal, rețeaua de centre SEC garantează că ecosistemele locale și regionale de CDI devin o parte integrantă a ecosistemului de cercetare, dezvoltare și inovare la nivel european;

69. solicită o mai bună previzibilitate societală și tehnologică și o colaborare sporită ca factori esențiali de succes pentru accelerarea investițiilor industriale și de alte feluri pentru realizarea obiectivului de neutralitate a emisiilor de dioxid de carbon și a altor obiective ale misiunilor UE. Politica orientată spre îndeplinirea obiectivelor misiunilor este potrivită pentru consolidarea dimensiunii ascendente a sistemului unic de guvernare pe mai multe niveluri al UE: învățăminte desprinse pot fi și vor fi diseminate în mod activ în statele membre. Este necesară luarea în considerare și integrarea în mod mai substanțial a obiectivelor misiunilor UE în elaborarea legislației viitoare; exemple în acest sens fiind stabilirea prețului carbonului și pachetul „Pregătiți pentru 55”;

70. subliniază că cele mai recente orientări și planuri de politică industrială și de inovare de la nivelul UE, precum și noile cunoștințe și inovații științifice și tehnologice necesare trebuie să fie integrate în misiunile UE și dezvoltate și transferate către soluții și practici reale, prin gestionarea eficace și ascendentă a cunoștințelor și prin alte acțiuni;

71. recunoaște necesitatea platformelor digitale ale misiunilor UE pentru a accelera transferul și gestionarea cunoștințelor, pentru a sprijini colaborarea virtuală și colaborarea în parteneriat sau pentru a simplifica procesele de finanțare etc. Acestea trebuie create în colaborare cu reprezentanții orașelor și regiunilor;

72. conchide că noi procese de lucru adecvate și eficiente sunt esențiale pentru asigurarea succesului misiunilor UE. Aceste procese trebuie să reflecte învățămintele desprinse din Inovarea deschisă 2.0, din diverse inițiative de tip elice cvadruplă și multe alte inițiative în crearea în comun a unei guvernante participative atractive de nouă generație. Trebuie să fie implicate toate categoriile de cetățeni, de la tineri la vârstnici. Activitățile misiunilor ar trebui să țină seama de diverse aspecte ale diferitelor generații și să creeze modalități inovatoare și responsabile de a obține angajamentul necesar pentru a plăsmui un viitor durabil pentru Europa.

Bruxelles, 27 aprilie 2022.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Apostolos TZITZIKOSTAS
